

Figur 1 Björnfoten 1:2

SÄRSKILT VÄRDEFULLA BYGGNADER – VÄRDEBÄRANDE UTTRYCK OCH KARAKTÄR

Bilaga 1 till planbeskrivning för Sandviken, etapp 1

Bebyggelsens årsringar förmedlar berättelsen om hur området har utvecklats och vuxit fram kring sekelskiftet 1900 och 1900-talets första årtionden. Såväl industrilämningar, spår av kolloversksamhet, byggnader och uthus med omgivande uppvuxna trädgårdar är viktiga element som skapar förståelse för området som helhet.

Anna Fredriksson, Planarkitekt
Emma Tibblin, Stadsantikvarie
2025-09-29

Innehåll

Bilaga 1. Särskilt värdefulla byggnader	4
Värdebärande uttryck och karaktär	4
Bebyggelsekaraktär	5
Sekelskifte 1900 - 1920-tal (röd markering i figur 3).....	5
1930 - 1950 - tal (Blå markering i figur 3)	6
1960 - 1970-tal (Gul markering i figur 3)	7
Klassificerade byggnader och fastigheter	8
Område 1	10
Vinberga 1:30, Kallnäs	10
Båtvarvet.....	11
Vinberga 1:36, Framnäs, utom planändrat område	11
Vinberga 1:40, utom planändrat område	12
Område 2.....	13
Väsby 1:63, Mälarhyddan.....	13
Väsby S:6, utom planändrat område.....	14
Väsby 1:77	15
Komplementbyggnad över fastighetsgräns.....	16
Väsby 1:77/Björnfoten 1:10	16
Björnfoten 1:10.....	16
Väsby 3:1, Sjöborg.....	17
Vinberga 1:73, utom planändrat område	18
Björnfoten 1:2, Fejvik/Frejvik/Linda	18
Väsby 1:26	20
Väsby 1:22	21
Område 3.....	23
Väsby 1:12, Charlottenro.....	24
Väsby 1:54, Lillstugan.....	26
Väsby 1:52; Segersro.....	27
Väsby 1:71.....	28
Väsby 1:62	30
Väsby 1:40, Fredinehill	30
Väsby 1:73, Dalhem	32

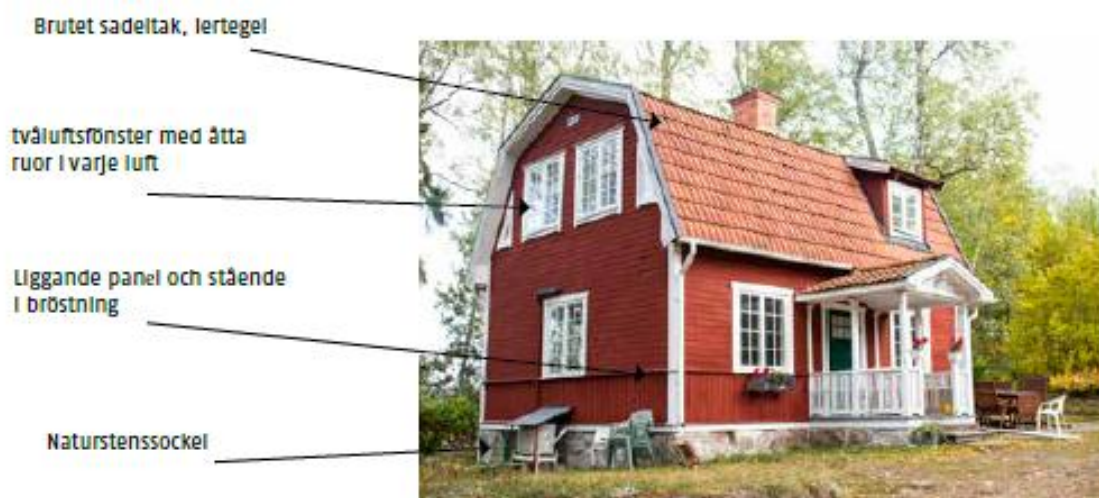
Väsby 1:38, Bertlistorp.....	33
Område 4.....	34
Bränntorp 1:1.....	34
Väsby 1:143, utom planändrat område	35
Område 5.....	35
Väsby 1:114, Larslund/Johanneslund.....	36
Väsby 1:112, Johanneslund	37
Väsby 1:95, Kjellmora.....	38
Bränntorp 1:3, Kallhäll.....	39
Väsby 1:74	39
Väsby 1:80 – Byggnaden har rivits	40
.....	40

Bilaga 1. Särskilt värdefulla byggnader

Värdebärande uttryck och karaktär

Enligt PBL 8 kap 13§ får en byggnad eller en fastighet som är särskilt värdefull inte förvanskas. All bebyggelse omfattas av varsamhetskravet enligt PBL 8 kap. 17. Bestämmelsen gäller oavsett om byggnaden har ett särskilt kulturhistoriskt värde eller inte.

Värdebärande uttryck och karaktärsdrag har identifierats i genomförd kulturmiljöinventering, WSP, 2023.

Figur 2 Exempel på egenskaper och karaktärsdrag. Källa: Kulturmiljöutredning, Sandviken, 2020.

Detaljeringsnivå och dekorativa detaljer utgörs exempelvis av foderomfattningar, takfotsdekorationer, vindskivor, panel samt stolpar på verandor och förstugor. I det fall det står att byggnaden ska behålla sin färgsättning avses slamfärgade, röda fasader. Täckmålade fasader kan utformas med varierade men tidstypiska kulörer.

Bärande berättelser

Bärande berättelser i området utgörs av sekelskiftets sommarnöjen med spår av kolloverksamhet, sportstugor, industrimiljöer (båtvarv och tegelbruk) trädgårdsmästerier, lantbruksegendomar och ångbåtsbryggan.

Områdets bebyggelse berättar om näringsverksamheten i Mälarens närhet som växte fram samtidigt som stadens människor sökte sig till landsbygden. Flera fastigheter bär fortfarande ålderdomliga namn. De ålderdomliga namnen utgör en del av berättelsen av områdets framväxt.

Byggnaderna med tillhörande miljö är välbevarade och har en stark koppling till områdets historiska berättelse. Fastigheterna med bebyggelse är representativ för sin årsring. Fastigheterna med dess bebyggelse har en hög relevans ur ett kommunalt och lokalhistoriskt perspektiv.

Bebyggelsekaraktär

Sandviken är uppbyggt kring ångbåtsbryggans tillkomst under 1870-talet.

Området uppvisar flera olika årsringar som kan beskrivas som:

- Äldsta bebyggelsen från slutet av 1800-talet - 1920-talet (röd markering).
- Fritidshusbebyggelse från omkring 1930 - 1950 - talet (blå markering).
- Yngre fritidshusbebyggelse från omkring 1960 - 1970-talet (gul markering).

Utbyggnadsepokerna speglas i de olika bebyggelsekaraktärerna, även om några av de ursprungliga husen har ersatts med nya.

Figur 3 Årsringar i planområdet utifrån typologi och ungefärligt byggnadsår. Källa: Kulturmiljöinventering, etapp 1, WSP, 2013

Utmärkande för området är uthusbyggnadernas enkla formspråk och karaktär.

Sekelskifte 1900 - 1920-tal (röd markering i figur 3)

Bebyggelsen från denna tidsperiod består i stora delar av sommarnöjen från sekelskiftet 1900 med väl tilltagna tomter. De lummiga tomterna, de smala vägarna, kantade av staket eller höga häckar gör att området upplevs som påfallande grönt. De äldsta villorna är placerade på vardera sidan av Sandviksvägen och utefter vattnet utmed Slandövägen och Björkfjärdsvägen, nära ångbåtsbryggan. Husen är indragna från vägen, fritt placerade och utnyttjar den sluttande terrängen. Den äldsta bebyggelsen ligger i den låglänta bördiga delen som sluttar ned mot Mälaren. Här är husen generellt större. Sommarnöjen från denna tid tillhörde ofta de högre samhällsklasserna som färdades till sommarnöjena med ångbåten.

Figur 4 Frukträd i planområdet. Foto: Anna Fredrikson

Den äldsta bebyggelsen längs med Sandviksvägen är den mest präglade. Husen bär ett gemensamt uttryck med panelade fasader, inslag av snickarglädje, glasade verandor och sadeltak, ibland brutna, med utdragna takfall över fasadliv. Kulörerna är ofta hållna i rött men även ljusa färger i gult och grönt förekommer. Tomterna är väl tilltagna med många frukträd och som i vissa delar berättar om den tidigare trädgårdsnäringen.

Bärande uttryck för sekelskiftets sommarnöjen

- Organiskt planerat område som följer den befintliga terrängen
- Stora fastigheter där villan är placerad en bit ifrån vägen.
- Vegetation/grönska, sparade naturelement som berghällar samt kopplingen till vattnet utgör en viktig del av helheten.
- Varierad villaarkitektur från sekelskiftet 1900 i nationalromantik och jugendstil.
- Träpanel, spröjsade fönster, torn, brutna tak, sadeltak och andra tongivande arkitektoniska detaljer.
- Spår av tidigare anläggningar i form av badanläggningar, båtbygga etc.

Information

Enligt boverket utgör bebyggelsens ålder i sig inget argument för att en byggnad ska anses vara särskilt värdefull. Byggnader tillkomna före 1920-talets bebyggelseexpansion utgör dock idag en mycket begränsad del av dagens byggnadsbestånd, färre än vad som har byggts under 2000-talet. Av dessa har många genomgått genomgripande förändringar. Sannolikheten för att en till sin karaktär någorlunda välbevarad byggnad tillkommen före 1920-talets bebyggelseexpansion uppfyller något av de ovan angivna kriterierna för en särskilt värdefull byggnad är därför mycket hög. Sådana byggnader bör därför betraktas som särskilt värdefulla om man inte kan motivera varför de inte ska anses vara det. Bebyggelse som uppförts innan 1920 omfattas av BBR 1:2213. För mer information läs även *BFS 2016:6*.

1930 – 1950 – tal (Blå markering i figur 3)

Kring 1930 påbörjades den markexploatering som blev startskottet för Sandvikens nuvarande utseende. Friluftsliv och motion var viktiga delar i samhällsbyggandet och livsstilen. Det fanns även en nationalromantisk vurm med en längtan till naturen. 1938 infördes semester rätten. I och med detta ökade efterfrågan på semesterbostäder i form av på sportstugor som utformats för att möjliggöra ett naturnära, hälsosamt och enklare liv under semestertiden i enlighet med tidens anda. Sportstugor uppfördes främst av medelklassen men under senare delen av 1930-talet blev de även tillgängliga för den lägre medelklassen och arbetarklassen.

Den yngre fritidsbebyggelsen eller sportstugorna är placerade med stor omsorg till terrängen och naturen. De ligger högt i terrängen på naturtomter ofta med höga tallar och med utblickar mot Mälaren. Stugorna karaktäriseras av små, enkla volymer med en funktionalistisk prägel. Träfasaderna är tongivande med fönster runt hörn, flackt sadeltak och liggande fjällpanel eller stockpanel. De äldsta fritidsstugorna från 1930- och 40-tal är generellt mindre.

Bärande uttryck för sportstugeområden

- Bebyggelsens anpassning till terrängen där höjdskillnader tas upp av socklar och plintar.
- Smala slingrande grusvägar som följer den naturliga terrängen.
- Vegetation/grönska, sparade naturelement som berghällar utgör en viktig del av helheten.
- Terränganpassad bebyggelse med få ingrepp i den befintliga terrängen.
- Småskaliga byggnadsvolymer.
- Komplementbyggnader för olika ändamål; gäststuga, vedbod, utedass och jordkällare.
- Flacka sadeltak med enkla material, oftast plåt och papp.
- Fasader i liggande träpanel.
- Verandor.
- Varierande fasadkulörer ofta i dova eller jordiga kulörer.
- Inga hårdgjorda ytor på tomterna.
- Avsaknad av garagebyggnader.
- Gemensamhetsanläggningar som allmänningar med lekplatser mellan fritidshusen.

1960 - 1970-tal (Gul markering i figur 3)

På 1960-talet avstyckades ytterligare tomter från Björnfotens skiften och ytterligare från Vinberga, utmed Sörgårdsvägen och området kompletterades med fritidshus. Fritidshusen är en utveckling av sportstugorna.

Bärande uttryck för fritidshusbebyggelsen

- Bebyggelsens anpassning till terrängen
- Bebyggelsens placering, tillbakadraget från gata
- Grusvägar som följer den naturliga terrängen.
- Vegetation/grönska, sparade naturelement som berghällar utgör en viktig del av helheten.
- Småskaliga byggnadsvolymer.
- Flacka sadeltak
- Fasader i liggande träpanel.
- Verandor.
- Varierande fasadkulörer ofta i dova eller jordiga kulörer.
- Gemensamhetsanläggningar som allmänningar med lekplatser mellan fritidshusen.

Klassificerade byggnader och fastigheter

Bebyggelsens tydliga årsringar förmedlar berättelsen om hur området har utvecklats och vuxit fram kring sekelskiftet 1900 och 1900-talets första årtionden. Såväl industrilämningar, spår av kolloverksamhet, byggnader och uthus med omgivande uppvuxna trädgårdar är viktiga element som skapar förståelse för området som helhet. Det gemensamma för samtliga fastigheter är att bebyggelsens placering på fastigheten samt den uppvuxna trädgården bidrar till ett högt miljöskapande värde. Uppvuxna trädgårdar med träd, buskar och planteringar bidrar även till den biologiska mångfalden och höga ekologiska värden.

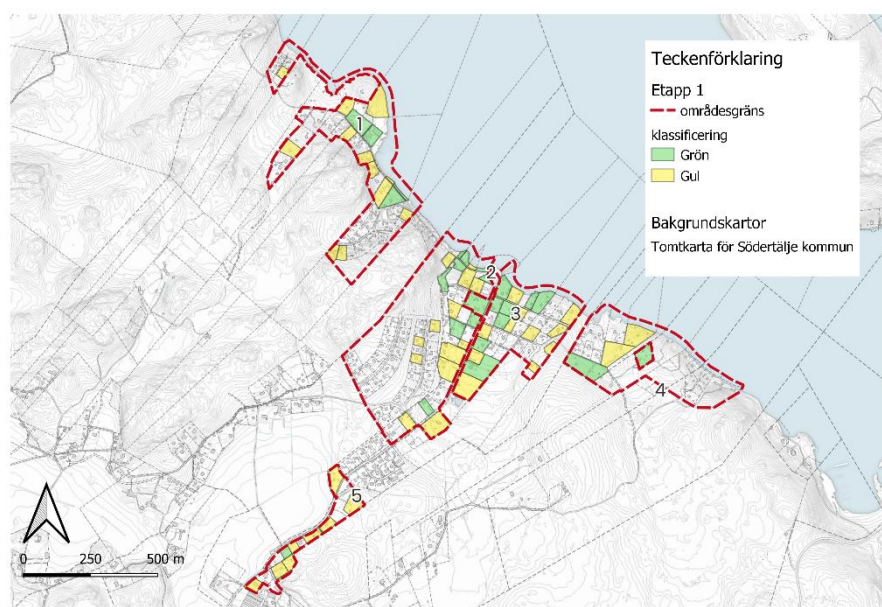
Byggnader, bebyggelseområden och allmänna platser som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.

Utöver kulturmiljöanalys har en värdering av befintlig bebyggelse utförts inom planprojektet. I genomförd kulturmiljöanalys och i detta dokument lyfts ett antal byggnader och fastigheter fram som anses ha så stora lokalhistoriska värden att de anses ha kulturhistoriska värden av betydelse för områdets kulturlandskap och identitet. Varsamhetsbestämmelser har angetts i detaljplanen för att säkerställa att de kulturhistoriska värdena är fortsatt avläsbara.

Det kan finnas ytterligare murar och jordkällare i området som ännu inte identifierats. Murar och jordkällare bör betraktas som övrig kulturhistorisk lämning oavsett om de är återfunna och markerade eller inte. Murar kan även omfattas av biotopskydd och/eller skogsvårdslagen.

Vid renovering av klassificerad bebyggelse bör antikvarisk expertis kontaktas.

För att underlätta orienterbarheten i detta dokument har en områdesindelning gjorts, (figur 5).

Figur 5 Områdesindelning av bebyggelsen

Jordkällare och murar

I området finns en riklig mängd jordkällare och murar. De jordkällare och murar som inte är specifikt inmätta anses skyddade genom generell bestämmelse.

Kvartersmark ska anordnas med hänsyn till kulturmiljöområdets kulturhistoriskt värdefulla tomter med äldre trädgårds- eller skogskaraktär och anläggningar så som jordkällare, murar och andra kulturhistoriska lämningar. Gäller all quartersmark

Figur 6 Jordkällare på Väsby 7:1

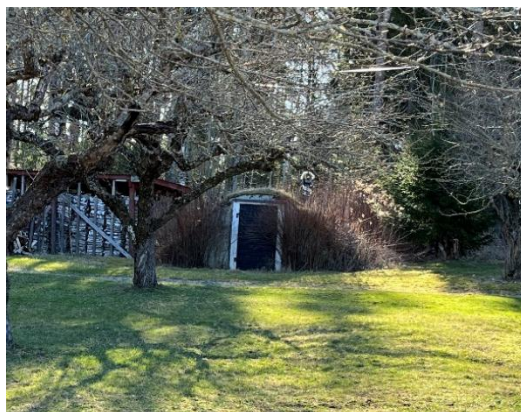
Figur 7 Mur på Väsby 1:74

Figur 8 Jordkällare och mur på Väsby 1:15

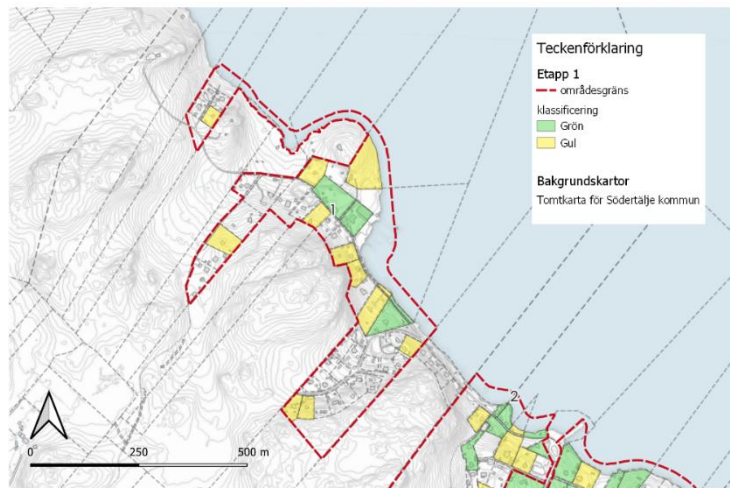
Figur 9 Jordkällare på Väsby 1:112

Figur 10 Jordkällare på Väsby 1:114

Område 1.

Område 1 är beläget väster om Sandviksvägen, invid Utklippan. Här finns båtvarvet med den tidigare kontorsbyggnaden och ett sommarnöje

Figur 11 Område 1

Vinberga 1:30, Kallnäs

På fastigheten finns även värdefulla uttryck i form av högresta tallar och mur med port.

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel.
- Fasaden ska vara av träpanel i stående samt liggande riktningar utan locklist.
- Byggnadens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara lika befintliga eller i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Ursprungsbyggnaden har kulturhistoriskt värde och bör ej rivas. Tillbyggnader bedöms ej vara av kulturhistoriskt värde och får rivas. Den ursprungliga volymen ska även fortsättningsvis vara avläsbar.

Vägledande råd. Mur (2):

- Mur ska vårdas och bevaras till sin utformning. Port ska utformas lika befintlig avseende utformning och materialval

Båtvarvet

Vinberga 1:36 och 1:40 har välbevarade karaktärer som särskilt visar tidens byggnadsideal och därför betraktas som särskilt värdefulla. Fastigheterna förmedlar på ett pedagogiskt sätt berättelsen om områdets koppling till varvsverksamhet.

Vinberga 1:36, Framnäs, utom planändrat område

Vägledande råd. Varvsbyggnad:

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Fasaden ska vara av stående träpanel.
- Byggnaden får inte rivas.

Vinberga 1:40, utom planändrat område

Huvudbyggnaden var tidigare kontor till varvet.

Vägledande råd. Bostadshus:

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Takkupor ska behållas i utförande och omfattning.
- Fasaden ska vara av spritputs med släta hörn.
- Fönster och byggnadsdetaljer ska till form, material och utförande vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara lika befintliga eller i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Byggnaden får inte rivas.

Komplementbyggnader

De äldre komplementbyggnaderna på fastigheten underordnar sig huvudbyggnaden och bildar en sammanhållen enhet i en enklare utformning.

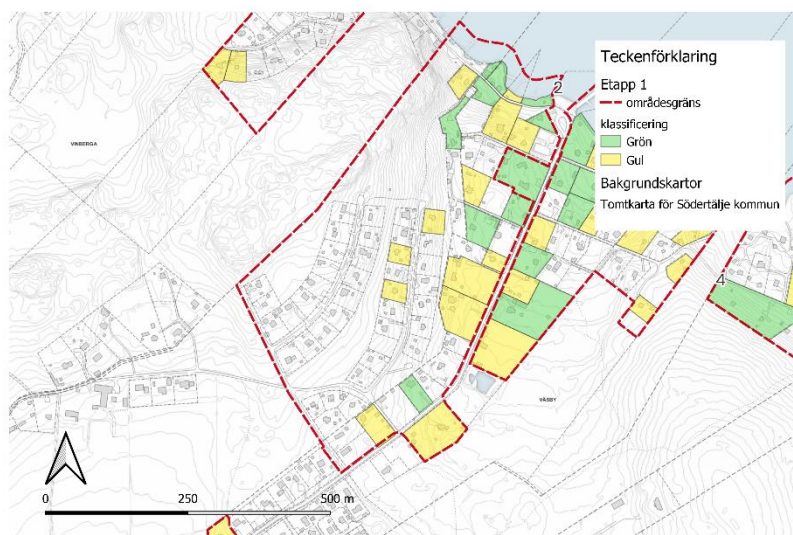
Vägledande råd. Komplementbyggnader:

- Komplementbyggnader ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner och färgsättning.
- Fasader ska bibehållas till sin utformning med stående panel.
- Fönster ska i utformning och material anpassas till husets karaktär.
- Byggnaderna får inte rivas.

Område 2.

Område 2 präglas av en sekelskiftes karaktär och är belägen väster om Sandviksvägen.

Trädgårdarna vittnar om en tradition av odling. Här finns områdets förmodligen äldsta byggnad på Björnfoten 1:2, (även kallad Frejvik/Fejvik eller Linda).

Figur 12 Område 2

Väsby 1:63, Mälarhyddan

Staket med grind i väster ska bevaras.

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara med indelning av stående träpanel och liggande panel, likt befintlig.
- Byggnadens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara lika befintliga eller i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Byggnaden får inte rivas.

Vägledande råd. Komplementbyggnad (2):

- Komplementbyggnad ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner och färgsättning.
- Fasaden ska vara av stående träpanel, lika befintlig.
- Byggnadens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med byggnadens karaktär.

Kompletterande bostadshus

Befintlig kulturhistoriskt värdefull komplementbyggnad får tillgodoräknas och inredas som kompletterande bostadshus. Kulturmiljön anses inte påverkas negativt då byggnaden redan delvis är inredd för bostadsändamål.

Väsby S:6, utom planändrat område

Vägledande råd:

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel.
- Fasaden ska vara av liggande träpanel.
- Byggnadens dörrar och fönsterluckor ska till form, material och indelning vara lika de ursprungliga.
- Byggnadens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.

Med anledning av stigande vattennivåer bör byggnadens grundläggningsnivå justeras. Byggnaden får flyttas.

Väsby 1:77

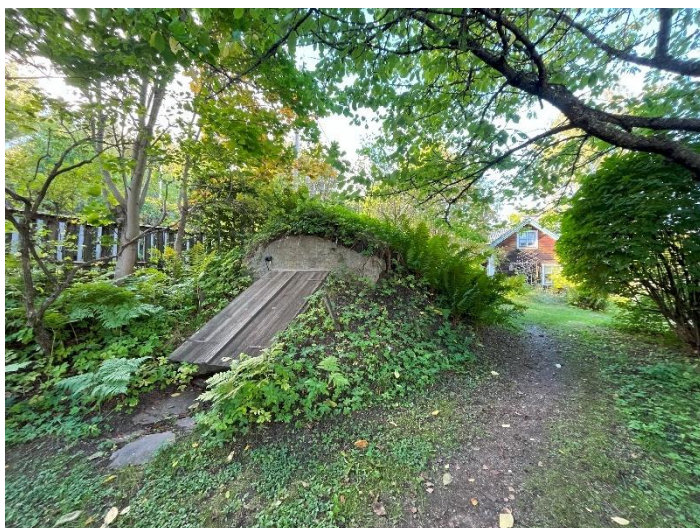
Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner samt detaljeringsnivå.
- Fasaden ska vara av liggande träpanel.
- Byggnadens fönster och dörrar ska till form, material och indelning vara anpassade till ursprunglig karaktär.

Med anledning av stigande vattennivåer bör byggnadens grundläggningsnivå justeras. Byggnaden får flyttas.

Jordkällare (2)

- Jordkällaren ska bevaras

Komplementbyggnad över fastighetsgräns

Väsby 1:77/Björnfoten 1:10

Kompletterande bostadshus (3)

Befintlig byggnad har visst miljömässigt och kulturmiljömässigt värde och får tillgodoräknas som kompletterande bostadshus, alternativt får nytt kompletterande bostadshus i samma storlek uppföras i dess ställe. Kulturmiljön anses inte påverkas negativt då byggnaden redan är inredd för bostadsändamål.

Med anledning av stigande vattennivåer bör byggnadens grundläggningsnivå justeras. Byggnaden får flyttas.

Björnfoten 1:10

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner samt detaljeringsnivå.
- Byggnadens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara lika befintliga eller i en utformning, typisk för byggnadens tillkomsttid.
- Fasaden ska vara av liggande träpanel.

Med anledning av stigande vattennivåer bör byggnadens grundläggningsnivå justeras. Byggnaden får flyttas.

Väsby 3:1, Sjöborg

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara av panel.
- Byggnadens fönster ska till form, material och utformning vara i enlighet med byggnadens karaktär.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara lika befintliga eller i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Byggnaden får inte rivas.

Kompletterande bostadshus

Ytterligare en bostadsbyggnad får placeras på fastigheten om maximalt 30 kvm BYA. Detta anses inte påverka kulturmiljövärdena negativt eftersom fastigheten är stor och uppdelad i flera olika rumsligheter.

Vinberga 1:73, utom planändrat område

Vägledande råd:

- Byggnadens äldre del ska bibehållas till sin karaktär med avseende på volym och proportioner.
- Fasaden vara av panel i trä
- Den äldre byggnadsdelens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Den äldre byggnadsdelen bör ej rivas.

Björnfoten 1:2, Fejvik/Frejvik/Linda

Fastigheten Linda finns återgiven på en ägomättningskarta över Björnfotens ägor, daterad 1721. Huvudbyggnaden är ursprungligen en sidokammarstuga som byggts till i omgångar mellan omkring 1904 – 1910. På fastigheten finns även två äldre husgrunder, stenmurar och en jordkällare.

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara av träpanel i stående samt liggande riktningar, likt befintlig. Fasadens indelning ska bibehållas. Dekorativa element ska behållas.
- Byggnadens fönster ska till utformning, proportioner och material vara lika befintliga.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara lika befintliga eller i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Byggnaden får inte rivas.

Vägledande råd. Jordkällare (3)

- Jordkällaren ska bevaras

Vägledande råd. Murar och äldre husgrunder

- Kallmurade murar och äldre husgrunder ska bevaras

Kompletterande bostadshus

Ytterligare en bostadsbyggnad får placeras på fastigheten med en maximal byggnadsarea om 30 kvm BYA. Detta anses inte påverka kulturmiljön eftersom fastigheten är stor och belägen på så sätt att omgivningspåverkan bedöms som liten.

Väsby 1:26

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av svart plåt eller rött tegel.
- Fasaden ska vara med indelning likt befintligt i fält av stående och liggande träpanel utan locklist.
- Byggnadens fönster ska till utformning, proportioner och material vara lika de befintliga fönstren.
- Dörrar ska till utformning, proportioner och material vara lika befintliga eller i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Byggnaden får inte rivas.

Vägledande råd. Tvättstuga (2):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner och färgsättning.
- Fasaden ska vara av puts och trä, likt befintlig. Fasadens indelning ska behållas.
- Byggnadens fönster ska till utformning, proportioner och material vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Dörrar ska till utformning, proportioner och material vara lika befintliga eller i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Byggnaden får inte rivas.

Vägledande råd. Uthus (3):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner och färgsättning.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel
- Fasaden ska vara av stående träpanel, likt befintlig.
- Byggnadens dörrar och fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med byggnadens karaktär.

Kompletterande bostadshus

Befintlig kulturhistoriskt värdefull komplementbyggnad får tillgodoräknas och inredas som kompletterande bostadshus. Kulturmiljön anses inte påverkas negativt

Väsby 1:22

Vägledande råd. Uthus (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel
- Fasaden ska vara av stående träpanel, likt befintlig. Fasadens indelning ska behållas.
- Byggnadens dörrar och fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.

Väsby 1:92, Väsby tegelbruk, utom planändrat område

Fastigheten förmedlar på ett pedagogiskt sätt berättelsen om områdets koppling till tegelbruket och dess verksamhet. Skorstenen renoverades 2025.

Vägledande råd, smedja (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner samt detaljeringsnivå.
- Fasaden ska vara av tegel.
- Fönster och byggnadsdetaljer ska till form, material och utförande vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Byggnaden får inte rivas.

Vägledande råd, skorsten (2):

- Skorstenen ska bevaras.

Väsby 7:1

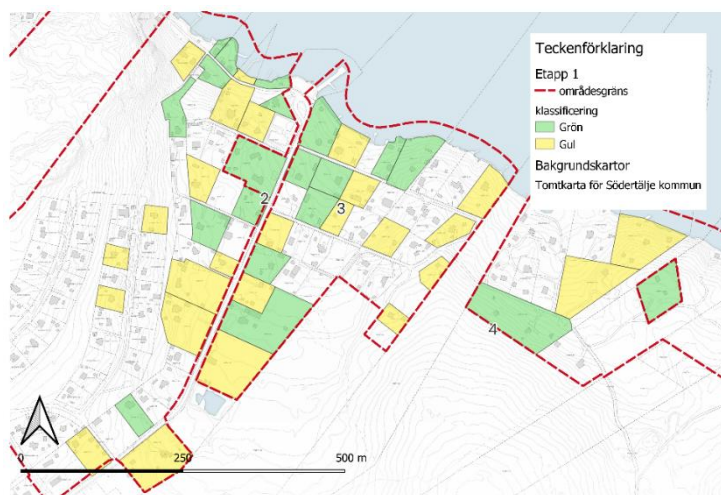
Vägledande råd Jordkällare

- Jordkällaren ska bevaras

Område 3

Område 3 är beläget öster om Sandviksvägen. Här finns tydliga spår av barnkolonier. I området finns ett flertal välbevarade sekelskifteshus. Nockhöjden är generellt högre längs strandlinjen och lägre för bakomliggande bebyggelse.

Figur 13 Område 3

Väsby 1:12, Charlottenro

Fastigheten har nyttjats för såväl bostadsändamål som sovsal för Högalids församlings barnkoloni. I Isoleringen vårdades sjuka barn av barnkolonins sköterska.

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel.
- Fasaden ska vara av träpanel i stående samt liggande riktningar utan locklist. Dekorativa element ska behållas.
- Fönster ska till proportioner, material och utformning vara lika befintliga eller i en utformning, typisk för byggnadens tillkomsttid.
- Byggnadens fönster och dörrar ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Byggnaden får inte rivas.

Vägledande råd. Komplementbyggnad, Isoleringen (2):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel
- Fasaden ska vara av stående träpanel, likt befintlig. Fasadens indelning ska behållas.
- Byggnadens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara lika befintliga eller i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Byggnaden får inte rivas.

Vägledande råd. Komplementbyggnad, Snickarboden (3):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel
- Fasaden ska vara av liggande träpanel, likt befintlig. Fasadens indelning ska behållas.
- Byggnadens fönster och dörrar ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.

Vägledande råd. Komplementbyggnad, Sjöstugan (4):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå. Dekorativa element ska bibehållas.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel
- Glasverandan ska ha stående träpanel resterande fasad ska vara av liggande träpanel, likt befintlig. Fasadens indelning ska behållas.
- Byggnadens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara lika befintliga eller i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.

Med anledning av stigande vattennivåer bör Sjöstugans grundläggningsnivå justeras. Byggnaden får flyttas.

Kompletterande bostadshus

Befintlig kulturhistoriskt värdefull byggnad får tillgodoräknas och inredas som komplementbostad. Detta är förenligt med den kulturhistoriska berättelsen.

Väsby 1:54, Lillstugan

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

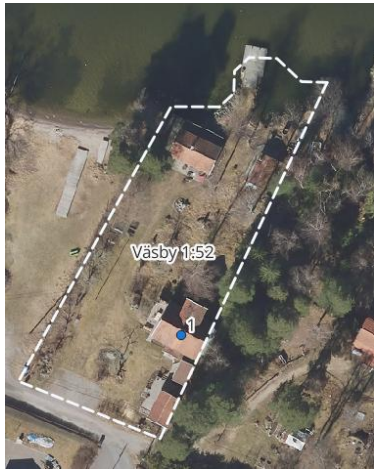
- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara indelad i fält med stående samt liggande riktningar. Dekorativa element ska behållas.
- Byggnadens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Byggnaden får inte rivas.

Kompletterande bostadshus

Ytterligare en bostadsbyggnad får placeras på fastigheten med en maximal byggnadsarea om 30 kvm BYA. Detta anses möjligt då fastigheten är stor.

Väsby 1:52; Segersro

Byggnaden har nyttjats för såväl bostadsändamål och som tjänstebostad för Frälsningsarméns barnkoloni på Kämparo. Komplementbyggnaden var tidigare tvättstuga för Kämparo.

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara av liggande fasspontad träpanel.
- Fönster och byggnadsdetaljer ska till form, material och utförande vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara lika befintliga eller i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Byggnaden får inte rivas.

Kompletterande bostadshus

Befintlig byggnad (tidigare tvättstuga) får tillgodoräknas och inredas som kompletterande bostadshus, alternativt får nytt kompletterande bostadshus i samma storlek uppföras i dess ställe. Kulturmiljön anses inte påverkas negativt då byggnaden redan är inredd för bostadsändamål.

Med anledning av stigande vattennivåer bör den före detta tvättstugans grundläggningsnivå justeras. Byggnaden får flyttas.

Väsby 1:71

Byggnaden har nyttjats för såväl bostadsändamål och som tjänstebostad för Högalids församlings barnkoloni på Charlottenro.

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara indelad i stående samt liggande träpanel, likt befintligt. Dekorativa element ska behållas.
- Byggnadens sockel ska vara av sten.
- Byggnaden får inte rivas.

Kompletterande bostadshus

Ytterligare en bostadsbyggnad får placeras på fastigheten om maximalt 30 kvm BYA. Då fastigheten är så stor anses inte kulturmiljön påverkas negativt.

Väsby 1:31

Fastigheten ägdes tidigare av skådespelerskan, Ingrid Bergmans morfar. På tomten finns bland annat ett skulpterat lejon som tillverkades av morfadern för Ingrid Bergman att leka med. Byggnaden är ursprungligen ett bostadshus och har senare nyttjats som matsal för Högalids församlings barnkoloni. Gungställningen från tiden för barnkolonin finns kvar i trädgården.

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara i liggande träpanel, likt befintligt. Dekorativa element ska behållas.
- Byggnadens fönster och dörrar ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Byggnaden får inte rivas.

Vägledande råd. Uthus (2):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel
- Fasaden ska vara av stående träpanel, likt befintlig. Fasadens indelning ska behållas.
- Byggnadens dörrar och fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.

Väsby 1:62

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara av liggande fasspontad träpanel.
- Byggnadens fönster och dörrar ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Byggnaden får inte rivas.

Kompletterande bostadshus

Ytterligare en bostadsbyggnad får placeras på fastigheten om maximalt 30 kvm BYA. Detta anses möjligt eftersom fastigheten har flera visuella rumsligheter. Kulturmiljön anses inte påverkas negativt.

Väsby 1:40, Fredinehill

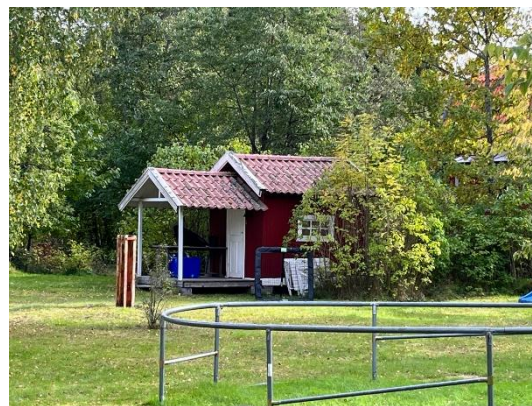

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara av fasspontad träpanel i stående samt liggande riktningar likt befintligt. Dekorativa element ska behållas.
- Byggnadens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Takkupan ska behållas i sin form och får inte bytas ut mot större eller utformas annorlunda.
- Byggnaden får inte rivas.

Vägledande råd. Lekstuga (2):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara av liggande fasspontad träpanel, likt befintlig. Fasadens indelning samt dekorativa element ska behållas.
- Byggnadens fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.

Vägledande råd. Uthus (3):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel
- Fasaden ska vara av stående träpanel, likt befintlig. Fasadens indelning ska behållas.
- Byggnadens dörrar och fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Byggnaden får inte rivas.

Kompletterande bostadshus

Ytterligare en bostadsbyggnad får placeras på fastigheten om maximalt 30 kvm. Detta anses möjligt eftersom fastigheten är stor.

Väsby 1:73, Dalhem

Dalhem var en av Sandvikens handelsträdgårdar. Här odlades bland annat physalis, persikor, jordgubbar och potatis.

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara av liggande och stående fasspontad träpanel, likt befintlig. Fasadens indelning samt dekorativa element ska behållas.
- Den äldre byggnadsdelens fönster ska till utformning, proportioner och material vara lika befintliga, ursprungliga fönster.
- Dörrar ska till proportioner, material och utformning vara i en utformning, anpassade till byggnadens tillkomsttid.
- Byggnaden får inte rivas.

Vägledande råd. Uthus (2):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel.
- Fasaden ska vara av träpanel, likt befintlig.
- Byggnadens fönster och dörrar ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.

Jordkällare (3)

- Jordkällaren ska bevaras

Väsby 1:38, Bertlistorp

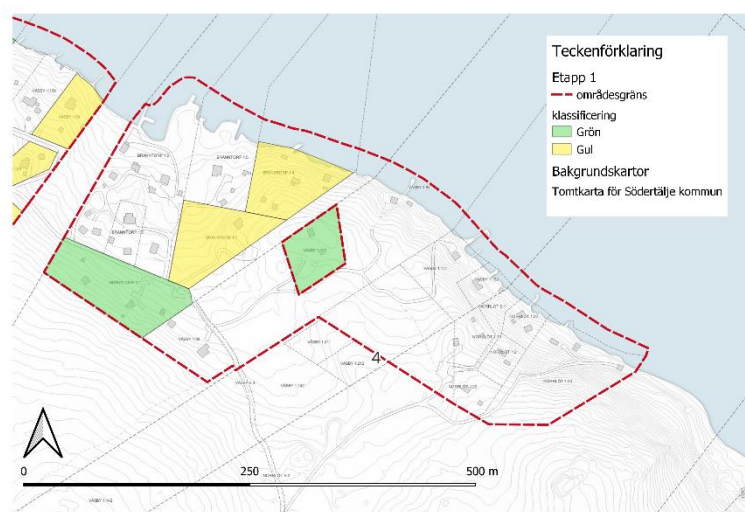

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara indelad i stående samt liggande träpanel, likt befintligt. Dekorativa element ska behållas.
- Byggnadens fönster och dörrar ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Byggnaden får inte rivas.

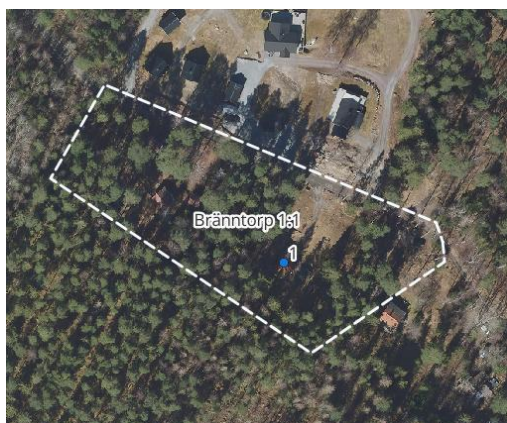
Område 4

Område 4 är närmast vattnet starkt påverkat av ombyggnation av Slandöns sommarstugeområde. Eftersom helhetsmiljön närmast vattnet är starkt förändrad anses miljön tåligare för förändringar. Området längst i söder utmärks fortfarande av sportstuge- och sommarstugekaraktär. Med anledning av detta medges att huvudbyggnadens volym delas upp på två byggnadskroppar.

Figur 14 Område 4

Brännторп 1:1

Vägledande råd:

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, samt detaljeringsnivå.
- Fasaden ska vara av liggande träpanel.
- Byggnadens fönster och dörrar ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.

Kompletterande bostadshus

Kulturhistoriskt värdefull byggnad får nyttjas som bostadsbyggnad eftersom planen medger att byggnadsvolymen får delas upp på två byggnader. I detta fall kommer den kulturhistoriska byggnaden att ytmässigt kunna bli mindre än den tillkommande byggnadsvolymen. Utformningen av en tillkommande huvudbyggnad och relationen mellan byggnaderna är därför viktig att studera närmare i samband med bygglövsprövning.

Väsby 1:143, utom planändrat område

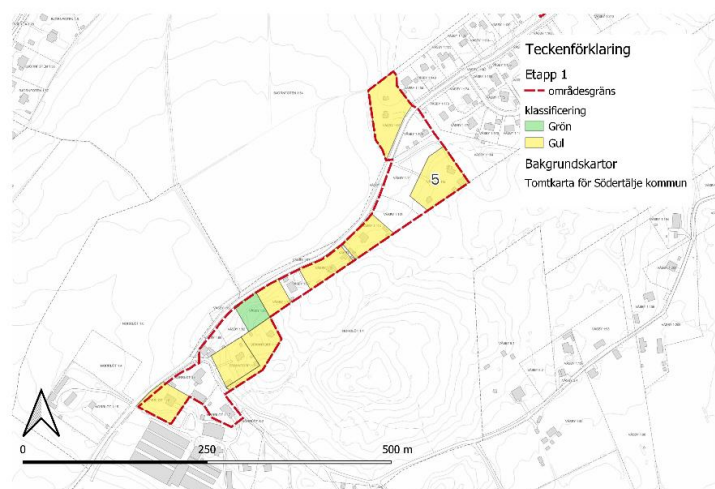

Vägledande råd. Huvudbyggnad (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Fasaden ska vara av stående locklistpanel.
- Fönster, dörr och byggnadsdetaljer ska till form, material och utförande vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Byggnaden får inte rivas.

Område 5

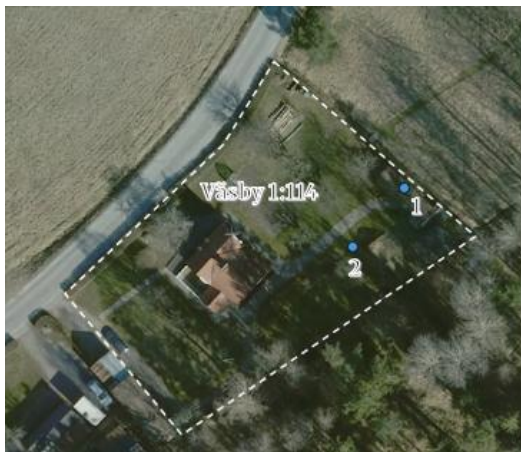
Område 5 utmärks av småskalig bebyggelse i nationalromantisk stil; Röda stugor med vita knutar. Larslund är ett äldre bebyggelseläge som tillsammans med Kjellmora förmedlar berättelsen om agrarhistorien.

Figur 15 Område 5

Väsby 1:114, Larslund/Johanneslund

Platsen Larslund har funnits sedan åtminstone 1865 och var enligt arkivhandlingar ett dagsverks-/soldattorp.

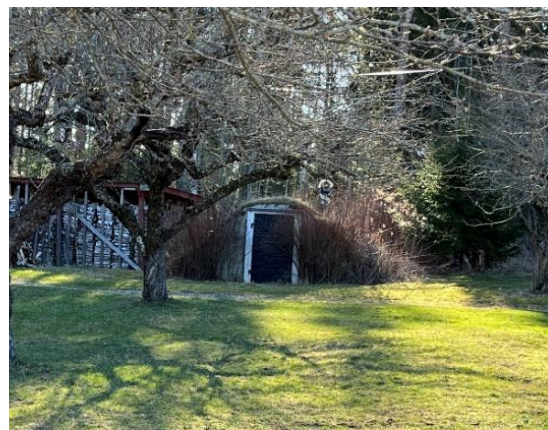

Vägledande råd. Uthus (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött tegel
- Fasaden ska vara av stående träpanel, likt befintlig. Fasadens indelning ska behållas.
- Byggnadens dörrar och fönster ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.

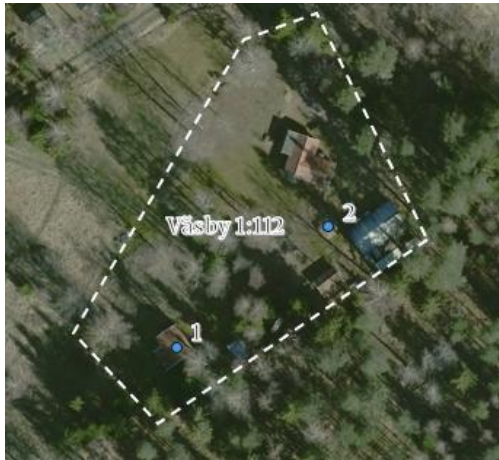
Jordkällare (2)

- Jordkällaren ska bevaras

Väsby 1:112, Johanneslund

Fastigheten är tidigare tillhörande Larslund

Vägledande råd. Fritidsstuga (1):

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara av liggande fasspontad träpanel.
- Byggnadens fönster och dörrar ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Byggnaden får inte rivas.

Kompletterande bostadshus

Kulturhistoriskt värdefull byggnad får nyttjas som kompletterande bostadsbyggnad. Därutöver medger planen att byggnadsvolymen för tillkommande bostadshus får delas upp på två byggnader. I detta fall kommer den kulturhistoriska byggnaden att ytmässigt kunna bli mindre än den tillkommande byggnadsvolym. Utformningen av en tillkommande huvudbyggnad/huvudbyggnader och relationen mellan byggnaderna är därför viktig att studera närmare i samband med bygglovsprövning.

Jordkällare (2)

- Jordkällaren ska bevaras

Väsby 1:95, Kjellmora

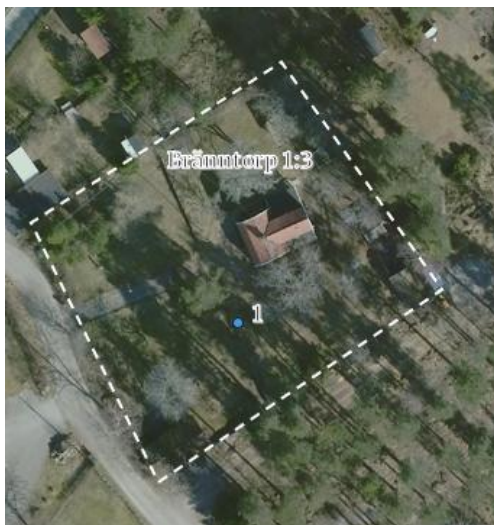
Vägledande råd. Huvudbyggnad (1)

- Byggnaden ska bibehålla sin karaktär med avseende på volym, proportioner, färgsättning samt detaljeringsnivå.
- Taktäckningen ska vara av rött lertegel.
- Fasaden ska vara av stående träpanel.
- Byggnadens fönster och dörrar ska till form, material och indelning vara i enlighet med ursprunglig karaktär.
- Byggnaden får inte rivas.

Kompletterande bostadshus

Kulturhistoriskt värdefull byggnad får nyttjas som kompletterande bostadsbyggnad. Därutöver medger planen att byggnadsvolymen för tillkommande bostadshus får delas upp på två byggnader. I detta fall kommer den kulturhistoriska byggnaden att ytmässigt kunna bli mindre än den tillkommande byggnadsvolym. Utformningen av en tillkommande huvudbyggnad/huvudbyggnader och relationen mellan byggnaderna är därför viktig att studera närmare i samband med bygglovsprövning.

Bränntorp 1:3, Kallhäll

Vägledande råd. Jordkällare och mur (1)

- Mur och jordkällare ska vårdas och bevaras till sin utformning. Port ska bevaras till sin karaktär

Väsby 1:74

Vägledande råd mur

- Mur ska vårdas och bevaras till sin utformning.

Väsby 1:80 – Byggnaden har rivits

